

Інна Анатоліївна Шимко – студентка III курсу Сумської філії
Харківського національного університету внутрішніх справ
Науковий керівник: **Світлана Андріївна Лубенець** – старший викладач
кафедри юридичних дисциплін Сумської філії Харківського
національного університету внутрішніх справ

ПРОПОРЦІЙНА СИСТЕМА З ВІДКРИТИМИ ВИБОРЧИМИ СПИСКАМИ НА ВИБОРАХ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ

На сьогодні в усьому світі не існує досконалої виборчої системи. В кожній країні така система формується індивідуально, і залежить від багатьох факторів: історичних, культурних, політичних. Одним із головних завдань для України як держави, яка стала на шлях демократичного розвитку була модернізація чинної виборчої системи. Протягом декількох років в Україні ставилися на голосування законопроекти щодо виборів та зміни виборчої системи. Багато науковців займалися аналізом даної проблеми, виділяли переваги та недоліки пропорційної системи з відкритими виборчими списками. Зараз в Україні впроваджена пропорційна виборча система відкритих партійних списків.

Питання пошуку оптимальної виборчої системи, зокрема запровадження пропорційної системи відкритих списків в Україні займалися такі науковці: М. Наход, І. Сікідіна, М. Бучин, С. Конончук, О. Ярош, І. Федорій, Р. Костишин, П. Ворона Ю. Ключковський, В. Фесенко, О. Сидорчук, М. Рибачук, Б. Райковський, І. Жданов.

Протягом останніх п'яти років про «відкриті списки» було багато міфів. Для одних відкритими списками були списки, опубліковані напередодні голосування, для інших – праймеріз, внутрішньопартійні змагання, на яких партія формує список з найсильніших кандидатів на вибори. Утім, ні те, ні інше насправді відкритими списками не є.

Пропорційна система з відкритими списками – це виборча система, за якої виборець може підтримати не лише партію в цілому, а й конкретного її кандидата. Тобто «відкритість» полягає в тому, що виборці своїми голосами можуть впливати на те, які саме кандидати від партій отримають мандати. У світі існує багато варіантів відкритих списків, і ухвалений Виборчий кодекс пропонує один з найпростіших (2).

На сьогодні в Україні вступив в силу Виборчий кодекс, який регулює питання всіх виборів в Україні і всього, що пов'язане з виборами – агітації, реклами, виборчих комісій, фінансування, контролю і таке інше. Важливим етапом є запровадження пропорційної виборчої системи з відкритими списками, до цього моменту була мажоритарна виборча система. Мажоритарна система – це округ і один

переможець, або округ і декілька переможців, тому що може бути багатомандатна мажоритарна (3).

При відкритих списках прогнозувати, хто з кандидатів пройде до парламенту, дуже складно. Кандидат може набрати найбільше голосів в окрузі (якщо вони будуть передбачені), але цей результат буде далеко не кращим серед усіх його однопартійців-висуванців, тому він може не отримати мандат. Це значно запобігає такому явищу, як торгівля місцями в парламенті, вважають експерти.

Завдяки тому, що в Україні змінена виборча система це повинно сприяти покращенню або мінімізації таких факторів як:

1) вплив корупційних схем та знизяться шанси того, що партії зможуть провести до ВРУ нездатних до депутатської роботи кандидатів;

2) зросте загальна заінтересованість громадян до виборчого процесу, виборці будуть ретельно підходити до вибору достойного кандидата в народні депутати України;

3) за такої виборчої системи установлюється прямий зв'язок між конкретним кандидатом та виборцем, адже виборці знатимуть конкретно за кого голосують;

4) зросте внутрішньопартійна конкуренція, кожний активний політик змушений буде працювати так, щоб його обрали виборці, а не дбати про гроші для купівлі «прохідного» місця (4).

Запровадження пропорційної виборчої системи було необхідною зміною для покращення політичної системи в Україні. Система є гнучкою і дозволяє досягти завдання, які неможливо досягти за умови проведення виборів за мажоритарною системою.

Література

1. Виборчий кодекс України від 19.12.2019. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20> (дата звернення: 03.03.2020)
2. Як працює виборча система з відкритими списками: найцікавіше із законодавства. URL. https://24tv.ua/ru/viborcha_reforma_n1191294 (дата звернення: 03.03.2020)
3. Що таке вибори з відкритими списками? URL. <https://www.radiosvoboda.org/a/details/28833957.html> (дата звернення: 03.03.2020)
4. Новиков О.В. Пропорційна система відкритих списків в Україні – перспектива чи реальність? / О. В. Новиков, А. М. Андрійцьо // Молодий вчений. 2017. № 11. С. 958-962.